

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za izozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Congress of March 3, 1879.

NO. 230. -- ŠTEV. 230.

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 2, 1922. — PONDELJEK, 2. OKTOBRA, 1922.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

LONDON NA PREDVEČER GROZNE VOJNE

DR. ADOLF LORENZ O
RAZMERAH V AVSTRIJI

V Londonu so splošno naziranja, da mora izbruhniti vojna, če bodo Angleži nasprotniki ponižati angleški imperij. — Delavstvo ne odobrava rešitve prečega vprašanja. — Lloyd George bo moral najti kak izhod. — Ali bodo Angleži obdržali Čanak?

London, Anglija, 30. sept. — Po celi plohi poročil danes zjutraj, da je vojna neizogibna, ki pa ni napravila nobenega večjega utisa na razpoloženje naroda, se je situacija vsaj za trenutek izjasnila, ko se je izvedelo, da se hoče Kemal paša sestati z generalom Harringtonom in da je narodna skupščina v Angori sklenila sprejeti zaveznike pogoje ter dati Kemalu paši dovojenje, da se prične pogajati glede miru. —

Glavno pozorišče se nahaja sedaj v Carigradu in tukajšnji odgovorni krogi so prepričani, da je vprašanje vojne ali miru odvisno od konference med Kemalom in generalom Harringtonom, ki je dobil povelje, naj spravi Turke iz neutralnega ozemlja potom mirovnih pogajanj ali pa z oboroženo silo, če bi bila slednja potrebna.

Delavstvo v družbi drugih močnih elementov ne odobrava rešitve vprašanja kot jo je sklenil kabinet, ne da bi vprašal parlament za njegovo mnenje. Ti uplivi pripovedujejo Lloyd George-u, naj se na vsak način izogne vojni ter izprazni Čanak. Iсти uplivi trdijo tudi, da bi Turki izpraznili neutralno ozemlje v slučaju, da bi ga zapustili Angleži.

Vsi soglašajo glede tega, da morajo ostati ožine odprete, a velika razlika je glede vprašanja, če naj obdrže Angleži Čanak.

Odgovorni angleški krogi izjavljajo, da si nikdo ne želi vojne, da pa bo prišlo do vojne, če bo treba rešiti vprašanje vojne ali pa ponižanja angleškega imperija. Iz poročil zunanjega angleškega urada je razvidno, da si stope angleške in turske čete takoj tesno nasproti, da lahko govorijo med seboj. Dosedaj ni prišlo še do nobenega spopada a splošno se priznava, da je napetost velika in da lahko pride vsaki trenutek do bojev.

KRALJ ALEKSANDER UMOR JEN?

Pariz, Francija, 30. septembra. Neko nepotreno poročilo madžarske novinarske agencije v Parizu trdi, da je izbruhnila v Belgradu revolucija in da je bil

naperjene proti kroni.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledete:

Jugoslavija:

Raspodilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in Jadranka banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

300 kron	\$ 1.30
400 kron	\$ 1.70
500 kron	\$ 2.10

1,000 kron . . . . . \$ 3.90

5,000 kron \$19.00

10,000 kron \$37.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Raspodilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranka banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

50 lir . . . . . \$ 2.70

100 lir . . . . . \$ 4.90

300 lir \$13.95

Za pošiljanje, ki presegajo meseč dva desetisoč krov ali pa dva desetisoč hr dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.

Vrednost kronam, dinarjem in litram sedaj ni stalna, menja se večkrat in neprizakovano; ta tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo pa cene enega dne, ko nam doseg poslan denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarijih glejte poseben oglas v tem članku.

Denar nam je podali najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

NAZORI SE IZPREMINJAJO.

Slika nam kaže Irko Maude Gonne MacBride. — Angleži so ji ustreli leta 1916 moža. Od svoje rane mladosti je bila vnesena za zagovornica irskih pravic. Njene zasluge so bile takoj velike, da so Irci postavili njeni sliko v galeriji, kjer vise slike najslavnnejših irskih patriotov. Pred kratkim se je pa Maude MacBride pritožila pri irskih oblastih, da preveč kruto poslujevala z irskimi ustaši. Nje na pritožbo je bila zavrnjena, njeni sliko pa vržena iz galerije.

KONŠTANTIN JE ŠEL BOJ SE BO VRŠIL NA PROTI SICILIJI

Brez vsakega slovesa je odpotoval prejšnji grški kralj Konstantin s svojo ženo in enim sinom iz Aten.

Atene, Grška, 30. septembra. Kralj Konstantin, kraljica Sofija in princ Nikolaj so odpotovali danes proti Palermu, na Sicilijo, na krovu nekega grškega parnika, katerega je stavil na razpolago padlemu monarhu revolucionarni komitej. Odpotovanje se je zavrhlo brez vsakih ceremonij.

Soglasno z organom Venizelostov je sklenil prejšnji kralj Konstantin nastaniti se v Italiji

potem ko so mu kategorično izjavili, da bi ne bilo zaželjivo njenovo bivanje na angleških tleh. Nekateri so predlagali, naj gre na Dansk, odkoder izvira grška kraljevska družina. Omenjali so tudi Švico, a listi izjavljajo, da ga Švica ne želi več, čeprav mu je nudila preje azil.

Sklep revolucionarnega komiteja, da naprosi princa Pavla, naj ostane v Atenah obenem z novim kraljem, je vzbudil precej presenečenja v glavnem mestu, a poročevalce lista Typos je bil informiran, da je prišel revolucionarni komitej do tega sklepa po upoštevanju možnosti, da ne bo imela nova kraljeva zaroda in da je vsled tega primerno ohraniti na liču mesta možnega prestolonaslednika.

Princ Andrej, brat prejšnjega kralja Konstantina, ki je živel dosedaj v Janini, je dospel na Krf, odkoder se bo podal v London, da se sestane s svojo ženo, princesino Alice.

ja. Francija živi v upanju, da bo Nemčija plačala, a Nemčija ne more nikdar plačati tega, kar zahteva francoski šovinizem. Parnik "Reliance" je že preteklo nedeljo skozi vihar, ki je pihal z naglico pet in sedemdesetih milj na uro iz severo-zapada. Kapitan Ivernon je moral za dalj časa zmanjšati naglico na dva najst najst vozilje.

UMAKNITEV IZ NEVTRALNEGA PASU

Izpraznili so Eren Keui. — Angleži kontrolirajo sedaj ključno pozicijo k Dardanelam, od Čanaka do Kar. — Skorajšnja sklenitev miru. — Provizorična črta naj bi preprečila konflikte tekom konference. — Nacijonalisti v neutralnem ozemlju tekmovali.

Carigrad, Turčija, 30. sept. — Kemalisti so izpraznili Eren Keui in Angleži kontrolirajo sedaj celo obal ožin od Čanaka do Kara Burnov. Slednja točka predstavlja izvrsten klon, kajti bojne ladjice se lahko zasidrajo tam v globoki vodi.

Eren Keui leži osem milj južno od Čanaka ter le približno deset milj severno od Kara Burnov, ki predstavlja rt v Egejsko morje na južni skrajni točki na azijski obali Dardanel. Na ta način kontrolirajo Angleži celo azijsko obal Dardanel ter Helespona, kajti črta od Čanaka ter severnega roba Marmarskega morja je bila že prete v njih posesti. Obrežna črta med obema točkama znaša približno devetdeset milj.

Carigrad, Turčija, 30. sept. — Misija Franklin Bouillona v Smirni, kamor je bil odšel da se posvetuje s Kemal pašo, je bila uspešna, soglasno s poročili tukajšnjih francoskih zastopnikov. Jutri bo prišel v Carigrad in se posvetoval z generalom Harringtonom, kajti črta od Čanaka ter severnega roba Marmarskega morja je bila že prete v njih posesti. Obrežna črta med obema točkama znaša približno devetdeset milj.

Carigrad, Turčija, 30. sept. — Misija Franklin Bouillona v Smirni, kamor je bil odšel da se posvetuje s Kemal pašo, je bila uspešna, soglasno s poročili tukajšnjih francoskih zastopnikov. Jutri bo prišel v Carigrad in se posvetoval z generalom Harringtonom, kajti črta od Čanaka ter severnega roba Marmarskega morja je bila že prete v njih posesti. Obrežna črta med obema točkama znaša približno devetdeset milj.

V odgovor na zadnjo poslanico turškega nacionalističnega voditelja ga je naprosil general Harrington, naj ukaže turškemu poslovniku v neutralnem ozemljiju, naj se sestane z angleškim poslovnikom v namenu, da določita novo črto med angleškimi silami, poveljnikom angleških sil.

V upanje na ustavno opozicijo so popolnoma opustili. Oborožene ustaške čete nočejo podpisati edino možno pogovor, ki obsegajo izročitev vsega orožja ter priznanje vlade, ki je bila ustvarjena na potom dogovora z Anglijo ter nato slednjega ljudskega glasovanja.

Vspričo teh okoliščin je sklenila vlada poslužiti se drastičnih odredov, da zdrobi ustaše ter stvari redne in stalne razmere v deželi. Narodna armada je dobila ta teden polnomoči, ki obsegajo vojaška sodišča ter izrekanje smrtnih odsodb proti ustašem, ki se bore proti vladu z orojem v roki. Ujeti ustaše namenavajo deportirati na neki malo otok.

Vrjetno je, da ne bodo vojaška sodišča izvedla nikakih smrtnih odsodb, pač pa določila v nadomestilo prognanstvo na neki otok v bližini dublinske obale.

NOV MEHIŠKI GENERALNI KONZUL

San Antonio, Texas, 29. sept. Rafael Musquiz, prejšnji generalni inšpektor mehiških konzulatov v Združenih državah, je bil imenovan začasnim generalnim konzulom v New Yorku, prejšnji mehiški generalni konzul v New Yorku je sedaj tretji tajnik v poljedelskem departmaju v mehiškem glavnem mestu.

KOLEDAR za leto 1923

je izšel.

Koledar je bolj obširen, kot je bil pretekla leta; vsebuje 192 STRANI opremljen je s finimi trdimi platnicami, ter presega gledede zanimivih romanov, priповesti, poučnih člankov in slik vse dosedanje.

Cena je s poštino samo 40 centov za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIC PUBL. CO.
82 Cortlandt Street
New York

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by
Slovenian Publishing Company
(A Corporation)FRANK SAKBER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.GLAS NARODA
(Voice of the People)

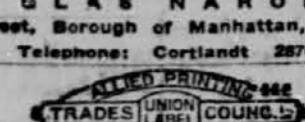
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za danje leta	Za New York za celo leto	87.00
in Canada	za pol leta	83.00
Za pot leta	za inozemstvo za celo leto	87.00
Za četr leta	za pol leta	81.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisements on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelji in praznikov.

Diplom brez podpis in osebnosti se ne pribrežujejo. Denar naj se blagovati po
sljuti po Money Order. Pri sprememb krajja naravnih prodimo, da so nam
tudi prejšnje bivališče naznam, da hitrejš najdemo lastnika.GLAS NARODA
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

Iz Slovenije.

Razne nesreča.

Fant je iz Živje pri Žužemberku na žegnansko nedeljo, kakor ponavadi, streljal z možnjari. Prvi strel so hoteli prav možja nabasati. Smodnik se je vnel, puhič fantom v obraz in jih močno ogjal. Najbolj je bil poskiščen posetnik sin Fran Kes, ki se zdravi v bolnici ter je malo upanja, da bi okreval.

Ključnicačarju Josipu Platnarju iz Trbovlje se je pri ogledovanju sprožil nabasan samokres. Krogla mu je šla v glavo in mu izbila tudi desno oko.

Josipa Markuna iz Koroške Belle, delavec v Těnniesovi tovarni v Ljubljani, je med delom udarila "vela" v hrbot. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico in je njegovo stanje zelo nevarno.

Ivan Simčič, delavec v kemični tovarni v Ljubljani, je šel ponos brez luči iz sobe. V temi se je spodnakin padel po stopnicah šest metrov globoko. Pobil se je po obrazu in si zlomil levo roko.

Mariborski ponocnjaški davek je spravljen že celo vrsto gostilnic in čarovarjev zaradi prestopka postave pred sodišče. Te dni sta se zagovarjala dva zagrizena nemškutarji, Roman Matz, lastnik popravnarodne Rapočeve gostilne na Tržaški cesti, in Alojzij Račič, načemnik Gabrinove gostilne. Prvi je bil zaradi razdaljitev kontrolne organa kaznovan na 500 Din, drugi pa na 150 Din glebe.

Težka nesreča. Dveletna Savica, hčerka g. Guština, adjunkta na okrajnem glavarstvu v Ljubljani, se je igrala z drugimi otroci pred garnizijskim bolničkom in skakala tudi po cesti. Mimo je pridirjal neznan voznik. Deklica se v znudi ni mogla več umakniti. Voz jo je podrl na tla in kol je detetu pošneno skoro vso kožo z glavice. Težko ranjenega otroka so prepeljali sicer takoj v splošno bolnico, vendar pa je le malo upanja, da bi okreval.

Posledica nepazljivosti. Ivan Knaflič, hlapec v Ivanjevej, je vsled lastne nepazljivosti, ko se je vračal z dryvami na rami, padel tako nerodno, da si je zlomil levo roko.

Nezgoda na paši. Pastirju Alojziju Pugliju iz Čateža je na pasi ena krava zlivljala in se zakadila v njega. Podrla ga je na tla ter ga pobodla pa vratu in roki. Moral je v bolnico.

Tudi rekord. Prof. dr. Slavič, ki se je vrnil iz Londona, kjer je bil kot izvedenec za Prekmurje, je izjavil, da Jugoslavija nikakor ne izgubi Dolnje Lendave z 20 okoliškimi vasmi, kar je predlagala v nasprotju z besedilom trianonske mirovne pogodbe razmejitevna komisija češ, da je nekaj vasi obljudenih od Madžarov. D. Lendava ostane tudi zanaprej pri Sloveniji.

Vlomi in tativke. V Dobrovem so dosegli neznanitati vlomilni v kaščo posestnika Ivana Ravnikarja in odnesli raznega blaga v vrednosti 17,000 K.

V Ljubljani na Poljanski cesti je ob podlanskem odmoru bilo vlomljeno v trgovino Angele Skulj. Tatovi so ednesli 3000 K. Istopako se je izvršil vlon v trgovini kamenjem, polna serpentin in ostrih ovinkov, vendar jo je profesor na svojem kolesu z lalkoto premagal in v par minutah zmagovljeno počival s svojim motorjem na vrhu z dobljeno stavu.

Skrivnostna granata. Na stavbišču Jadranske banke v Celju so našli 15 cm granato, težko 45 kg, zabilo v zabo. Skrivnostna je bila med drvmi. Kdo je prisnel granato tja, s še nismo mogli ugotoviti. Granata je bila izročena vojaški oblasti.

Zaročil se je Rastislav Slokar iz Ljubljane z Jolando Piovanni iz Milana.

Samomor mestnega uboča.

V svojem stanovanju na dvorišču mestnega magistrata v Celju se je iz revčine obesil mestni uboč Konrad Forndrath.

Najden mrtvec.

Za cestno ograjo blizu Planine so našli truplo neznanega moža, ki je bilo že precej strohijeno. Imel je prestreljena ledja in vsled tega se domneva, da je neznanec postal žrtev roparskega napada.

Ko starši ne pazijo.

Lonec vrelega kropa je prevrnil nase Karol Žejajnar, delavcev živ iz Drage pri Litiji, ko je mati kuhal večerjo. Opekel se je močno po obrazu in živ.

Težka nesreča.

Dveletna Savica, hčerka g. Guština, adjunkta na okrajnem glavarstvu v Ljubljani, se je igrala z drugimi otroci pred garnizijskim bolničkom in skakala tudi po cesti. Mimo je pridirjal neznan voznik. Deklica se v znudi ni mogla več umakniti. Voz jo je podrl na tla in kol je detetu pošneno skoro vso kožo z glavice. Težko ranjenega otroka so prepeljali sicer takoj v splošno bolnico, vendar pa je le malo upanja, da bi okreval.

Posledica nepazljivosti. Ivan Knaflič, hlapec v Ivanjevej, je vsled lastne nepazljivosti, ko se je vračal z dryvami na rami, padel tako nerodno, da si je zlomil levo roko.

Nezgoda na paši. Pastirju Alojziju Pugliju iz Čateža je na pasi ena krava zlivljala in se zakadila v njega. Podrla ga je na tla ter ga pobodla pa vratu in roki. Moral je v bolnico.

Tudi rekord. Vse prijatelje športa, posebno one, ki poznavajo mesto Škofje Loko in njeno lepo okolico, bo govorovali vsed prepopovedi prostega uvoza onega žita, ki so si ga dosega deta leta v leta prisluževali na Madžarskem za poljska dela. Na njegovo energično intervencijo je namreč vladu sedaj dovolila prekmurskim delavcem prost uvoz prisluženega žita. Carinaria v Mur-Soboti je bila obvezčena o tem.

Doljna Lendava ostane jugoslovanska.

Prof. dr. Slavič, ki se je vrnil iz Londona, kjer je bil kot izvedenec za Prekmurje, je izjavil, da Jugoslavija nikakor ne izgubi Dolnje Lendave z 20 okoliškimi vasmi, kar je predlagala v nasprotju z besedilom trianonske mirovne pogodbe razmejitevna komisija češ, da je nekaj vasi obljudenih od Madžarov. D. Lendava ostane tudi zanaprej pri Sloveniji.

Vlomi in tativke. V Dobrovem so dosegli neznanitati vlomilni v kaščo posestnika Ivana Ravnikarja in odnesli raznega blaga v vrednosti 17,000 K.

V Ljubljani na Poljanski cesti je ob podlanskem odmoru bilo vlomljeno v trgovino Angele Skulj. Tatovi so ednesli 3000 K. Istopako se je izvršil vlon v trgovini kamenjem, polna serpentin in ostrih ovinkov, vendar jo je profesor na svojem kolesu z lalkoto premagal in v par minutah zmagovljeno počival s svojim motorjem na vrhu z dobljeno stavu.

Skrivnostna granata. Na stavbišču Jadranske banke v Celju so našli 15 cm granato, težko 45 kg, zabilo v zabo. Skrivnostna je bila med drvmi. Kdo je prisnel granato tja, s še nismo mogli ugotoviti. Granata je bila izročena vojaški oblasti.

Zaročil se je Rastislav Slokar iz Ljubljane z Jolando Piovanni iz Milana.

Dopis.

Kenosha, Wis.

Zalostno vst moram poročati iz naše naselbine, namreč, da je umrl občestvočlan rojak Ferdinand Kožin. Rojen je bil 1882. leta v vasi Staje, fara Ig pri Ljubljani. Imel je tur ali bulo na vratu in s tem se mu je kri zastrupila. Ker pa je mislil, da to ni nevarno, je delal, dokler je mogel. Domu je bil starci dñi. Umrl je v St. Catharine Hospitalu. Lansko leto mu je žena umrla, prej mu je pa umrl sedem otrok. Ostal mu je samo 12letni sin Jožef. Ta mu je vsej v veselju in tolažbu. Kakor mu ni bila sreča mila, si je vendar prihranil nekaj denarja in postavil lepo domačijo. Bil je izučen storju in tudi tukaj je delal v strojarski tovarni 15 let. Oženil se je pred 9. mesecu v drugi in živel srečno s svojo soprogo. Popokan je bil po katoliškem obredu na St. George Cemetery.

Tatovi na delu. Pesestnik Alojziju Dramlju v Pustem Javorju je bilo ukradeni mnogo oblike in vlatnine ter hranična knjižica, vse skupaj v vrednosti 250,000 kron.

Franc Tlakarju na Selu je bilo ukradeni perila in dežarja v vrednosti 6000 K., trgovcu Avguštinu Škofu pa kolo, vredno 7000 K.

Agitacija za pivo in lahko vino je po mojem mnenju velik nezanesil.

Zganja, piva ter lahkega in težkega vina ima dežela, hvalabog, še več kot preveč.

Zakaj ne začnemo agitirati, da bi bila ta roba cenjena? Taka agitacija bi bila velikega pomena.

Peter Zgaga

Ker Madžari nimajo drugega dela, so večerj razposlali po svetu brzojavko, da je jugoslovanski kralj Aleksander umorjen.

Z lažjo so hoteli v prvi vrsti nekaj skodovat Jugoslaviji. Pa se fantje, motijo, če mislijo, da bo s smrtjo jugoslovanskega kralja tudi Jugoslavija mrtva.

To je filozofija ameriških kapitalistov:

Narava in Bog naj dela v državah, narava in Bog naj dela v državah, narava in Bog naj dela v državah, narava in Bog naj dela v državah.

Narava in Bog naj dela v državah, narava in Bog naj dela v državah, narava in Bog naj dela v državah, narava in Bog naj dela v državah.

Mi namreč delamo cene ...

Ponavadi se sklepajo zakoni spomladi.

Spomladi sledi lepo poletje in hudi jesenski viharji.

Neki ameriški dnevnik poroča: Svetovna vojna je bila vojna med nemškim in angleškim imperijalom. Šlo je za to, kdo bo vladal Evropi: Nemčija ali Anglia?

Lej ga zlodja, jaz sem pa vedno mislil da je bila ta vojna vojna za demokracijo.

Ko so zavezniški stvarjali Ligo narodov, so natančno določili, ido sme notri in kdo ne.

In res je izostalo več držav. Avstrija se je silila vanjo, Madžarska, Nemčija, Irska itd.

Toda vstop je bil prepovedan. Sedaj, ko Angliji slaba prede, ima v Ligo narodov vsakodan pristop. Še celo Albanci.

Oni, ki niso zadeli pristopili, bodo imeli lepo priliko, da se bodo proti Turkom v priznanje in zahvalo, da jih je Anglija sprejela v Ligo.

V vsaki kuharski knjigi, v vsaki "Ummen gospodinjstvu", lahko čitate, kako se najbolj poseni kupi to ali ono stvar.

Nobena knjiga pa ne pove, kje se najcenejše kupi.

Delaveci, ki stržejo ovece v Colordaji, dobe po petdeset centov na dan.

Oni, ki jih stržejo na Wall Streetu so ponavadi veliko boljše plačani.

Nekaj izvrstnega bi bilo za kapitaliste, če bo kdo iznasel nadomestilo za premog, ki bi bilo dva krat draže kot je premog.

Včeraj sta našla dva fanti v Bronxu človeško glavo, skrbno odrezano pri vratu ter skrbno zavito v papir.

Zadeva je, povzročila veliko senzacijo. Vsa policija je na nogah.

Uboga policija, težko delo bo imela, če bo hotela izslediti, kateremu človeku je glava pripadala.

Po New Yorku jih namreč hodijo na tisoče in tisoče brez glave naokoli.

To je nadvse značilno:

— Če si tri ali štiri ure v newyorskem salonu in če stopis po tem v črno noč, si lahko prepričan, da te ne bo noben lopov oporal.

Vsaka nesreča ima svojo srečo. Če ne boš imel premoga to zimo, se tolaži z dejstvom, da tu di moskitov ne boš imel ...

Agitacija za pivo in lahko vino je po mojem mnenju velik nezanesil.

Zganja, piva ter lahkega in težkega vina ima dežela, hvalabog, še več kot preveč.

Zakaj ne začnemo agitirati, da bi bila ta roba cenjena? Taka agitacija bi bila velikega pomena.

Narava in Bog naj dela v državah.

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katol. Jednota

Vladimir Levstik:

VISNJEVA REPATICA.

(Nadaljevanje.)

Ena izmed obet postav na klopi je prhnila kvišku in prisločila. To je vrnilo študentu prisotnost duha.

"Nisem pijan," se je zdrznil, "prav gotovo da ne! In tudi glede vas nisem prišel, in kar se tiče mojega talarja, bi vas vljedno opozoril, da je salonska sukna. Prišel sem naznanit zelo važno reč..."

"Na dan ž njo!" je reklo osor, ki vam postave ter si matek odala. "Sicer pa bi bili lehkovo počakali jutra, mislim kaj?"

"Mudi se, da ne pobegne... On namreč ni grof, ampak nevaren zločinec."

"Kdo, kaj?" Redar je namršil oči. "O kom govorite?"

"O grofu, saj sem povedal."

"O kakem grofu? Grofov je dosti," je vpil zasiševalcev čedajoč bolj vznemirjeno. "Kako se piše? Kdaj je rojen? Kje je doma? Personalije, priateljev v salonski sukni!"

"Grof Kunnigshbruch!" je bleknik Rovan, zardešči nad svojo neodrostjo.

"Kaj-kaj!" je zarjur razgrajec in planil tuk predenj; malo je manjkalo, da ga ni podrl s trapežom. "Ali se vam meša?"

Student se je nehote odmeknil. Preden pa je utegnil povzeti, je pristopil možje v civilni obleki, z obritim licem in volovskimi očmi, nelepa, tolsta prikazan, ki jo je bilo vptijte že nekaj hipov pojavljal na prag sosednje sobe.

"Stojte, Rogina," je segel omenju v besedo, "pustite ga meni... Stopite tu noter, gospod."

V naslednjem trenutku je stal Rovan pred direktorjem Skobylem.

Komisar in Zmrzlkar sta imela ravno tistikrat važen posvet o grofu, in Skobyl je bil ves vesel naškrjučja, ki mu je obetaš novih vesti.

"Sedite, nič se ne bojte," je dejal študentu prijazno, dasi je vrtal vanj z očmi, kakor bi ga hotel izpremeniti v rešeto. "Prišli ste zaradi grofa Kunnigshbrucha... Kakešne so vaše novice in na kaj se opirajo? Ali pušite?" Ponudil mu je cigareto in se obrnil tako da je imel obraz v senči.

Rovan je oživel. Med burnimi puhama je izbruhnil komisariju svojo povest o tem, kaj se je zgodilo na Grabunčevi verandi in kaj ga je bila ustavila pred vilo, in besed, ki jih je slišal iz njenih ust. Komisar ga je motil le redko z vprašanjem; v študentovo začudenje se ni zdelo, da bi ga novica bogve kako razburjala. Šele ko je Rovan končal, se je okrenil k njemu ter ga pogledal z medlim, a vendar razločnim plapovanjem v očeh.

"Vase poročilo je zelo dragocene," je izpregoril s premišljenim glasom. "Ujemam se z dejstvi, ki... z eno besedo, hvala vam zanj! Policia je stvari sicer že na sledi, ali vendar... z eno besedo, prav je, da ste prišli... Na nekaj pa vas opozarjam: da izvrsti policia svojo nalogo, je predvsem potreben molk. Vsaka neprevidna beseda, pa naj bo izrečena tu ali tam, lekho povzroči neprilike... recimo, beg osumnjenje osebe... V tem slučaju bi bila vaša odgovornost velika in... z eno besedo, mučna. Moja dolžnost bi bila, začeti proti vam preiskavo, ali niste bili morda zmenjeni z zločinom."

Po teh besedah, izgovorjenih s prav nepotrebnim poudarkom, je odpustil študenta dokaj resnejše, nego ga je bil sprejel; Rovan je bil ves poparan. Šele med vratil se je spomnil Rožmarina in povedal, da ga je našel ustreljenega v posteli. Tudi to ni spravilo komisarja iz ravnotežja; njegove misli so bili namerjene drugam.

"Rogina!" je zaklical, "samomor... Napravite zapisnik in počljite po - stojte, Zmrzlkar naj stopi z njim!"

"Tako, Zmrzlkar," je dejal z oprezeno pridruženim glasom, zaplavljaje karto v ovoj. "Odpravite ono bagatelo čimprej, nato glejte, da pride toie še pred dnevnim grofom v roke... In — jezik za zobnini!"

Že ko je stopal Rovan z agentom molče proti Rožmarinovemu stanovanju, ni čutil v sebi zadovoljstva, ki je sicer nagrada plemenitih dejanj. Počela gospodinja, katero sta našla zaklenjeno v kuhičini in tulečo od strahu, mu povedala, da se je Vida zbrala iz dozdevne smrti in kaj da je jo prizpravilo v obup, sin njene priateljice "od zgoraj" se je bil vrnil z novico o Egonovem dejanju, mati pa jo je bila prinesla še sveže k nji. Ali niti ta tolažilna vest ga ni prav razveselila; komaj jo je premisil, je že zardel in pobesil oči.

"Le zakaj sem ga šel ovaditi?" se je nabijal po čelu, ko je bilo vse opravljeno in je sedel sam z seboj med siromašnimi stenami svoje sobice v predmestju. "Ona je živa in on ni kriv! Magari da je stokrat zločinec, ki ga išče policia — vse to je lehkoda res in prav! — ali kaj briga meni? Vrag naj me vzame, če nisem ravnal kakor najzadnja svinja... Fej me bodi!"

Nepreobčen in neumit je hitel na prvi jutranji vlak ter se odpeljal domov.

Enrique Gomez Carillo (Guatemala)

Blanca.

(Prevel P. V. B.)

Claire de Lune se je pogovarjala s polkovnikom de la Monte. Iriav glas starega častnika, ki je bil navajen dajati povelje, je nadvladal ves smeh in vse šepetanje.

Čeravno se noruješ iz meni, je rekel, bom pisal svoje Spomine in jim da naslov Tisoč in na noč, tisoč noči ljubezni... ena noč sovraštva.... Misliš, da je to malenkost! Govoril bom o vseh princeah, ki so se mi udale, in o tebi bom tudi govoril v najbolj temni noči od vseh, v devetih devetih devetdeseti noči skončavi zgodovino sto afriških kraljev in prelestne Blance... Se pominjaš tega dogodka?

Clairi se je zdehalo.

— Ti se ne svominjaš?

— Ne!

Takrat, je nadaljeval polkovnik, sem bil samo poročnik, počeni pri cuirassierjih, imel sem krasno pozlačeno čelado in daljno sabljo kot je nos našega priatelja Salamona in škornje, ki so se bolj svetili kot tvoje oči... Zares, pravim ti, Clair, bil sem lep deček, in če bi me bila poznała takrat, bi se blazno zaljubila vame.

Claire ni niti trenila z očmi.

— Ker se je pa vojni minister brezdomno bal, da me vidi njevova žena, me je postal v garnizijo v obmejno mesto, kjer so se kabaretirali ob enajsti uru zvezder in so nam puščali dvojno dolgočasno možnost: odločiti se ali za posteljo ali za cirkus... Kajti priznam moram, da se je v mestu nahajal cirkus, ki je neobhodno potreben za vse vojaške mesta, cirkus, v katerem se je celo leto vsako noč vrtel žalosten apokaliptičen konj, kakor da bi hotel spraviti v tek vodno kolo, nato je pa zelo suha dekleca pomagala zelo debelemu možnu, da je sestavil leteti trapez. Deklica se je imenovala Blanca. V začetku me ni zanimala; bila ni niti lepa, niti grda; z eno besedo, bila je ena tistih žensk, o katerih se sploh ne govorji: toda pozneje, ne vem, ali je usoda ali navada bila vzrok, začelo se mi je zdeti, da je krasna s svojimi velikimi žlostipimi očmi, bledim obrazom, ognromimi ustmi, nervoznimi nogami, močnimi rokami in gibčenostjo kače.

Neko noč sem sanjal, da me je ugriznila in naslednji dan, ko sem se zbudil, sem bil zaljubljen

XXVI.

Grof je čutil, da mu prinesi bližnji dan odločitev. Po njegovem nočnem ravnjanju z Nino je bil Smučiklas primoran izprevideti, da so bile vse nadre v povišanje in grofovsko sorodstvene krakte, goljuferen sen. Ob tej uri je gotovo že besmel po svojem stanovanju ter postavljal dejstvo k dejstvu, grozeč se pred neodvračljivo resničnostjo, ki je režala vanj, polna zasmeha in poza.

Dan, zaman je bil navezel na grofa svoj ugled ter položil k njegovim nogam vesoljni nadred, ki je dři za vodnikom po krovu njegovega časopisa, v nobeniku in na verigi njegovih prizganja! Zaman je "investiral" v letih nadre groše svojih klijentov, finančnih in političnih operacij težko priseparjeni sad! To spoznanje se ni dalo prebolejeti, ne glede na zaključek o tujčevem "grofovstvu", ki so prihajali sami od sebe ter pomenili brez nadaljnih komentarjev cel kriminalni obtožni spis...

"Smučiklas ne bi bil Smučiklas," je sodil pustolovec, "ako ne pridirja ob osmih zjutraj nadome, da me pokliče na odgovor. In svoj odgovor dobii!"

(Dalje prihodnjih).

— O, če se spominjam potnji juter na veliki cesti sredi rožnatih travnikov pod gostoljubnimi drevesi! Ti nisi nikdar imela ena kih bukolskih vtisov, moja draga Claire, ti si Parizanka in si imela vedno mehko ležišče za svoje jubezni... Jaz pa sem divjak... Če bi te bil spoznal z dvajsetimi leti in ne s petdesetimi, bil bi te vedel seboj daleč po cestah, in sedaj bi se lahko naslala pri naših večerih z otožnimi spomini na najino mladost...

Vsakdo je že čul o Katarini Schratt, morganatični ženi Franca Jožefa, predzadnjega avstrijskega cesarja.

Od trenutka naprej, ko je cesar podlegel čaru njenih lepih oči, niso bili njeni odnosni s cesarskimi krogovi nobena skrivnost več.

Za njo je zgradil majhno vilino pri vratah cesarske palade in prebivalstvo Dunaja se je nadavilo zaznamovati obiske cesarja pri lepi ljubici s pomočjo lumiči, ki so gorele ali ugasnile v oknih.

Celih pet in dvidevdeset let, od cvetanja mladosti pa do časa, ko je srednja starost sklonila njena pleča, je vzdržala Katarina Schratt tradicije svoje vrste ter dejanski vladala Avstrijo s pomočjo svojega upriva na cesarja.

Nikdar pa ni zavzela nobenega mesta na dvoru, ki je srednja starost sklonila njena pleča, ki je vzdržala Katarina Schratt tradicije svoje vrste ter dejanski vladala Avstrijo s pomočjo svojega upriva na cesarja.

Kmalu pa je prišlo več ženskih katerih bi cesarica lahko zaupala, da bodo zabavale cesarja v njeni odsotnosti, ne da bi skušale upraviti nanj, a po daljšem razmislu je cesarica odklonila te ženske.

Vspoved je prišlo več ženskih,

če je vredna vse to izginilo.

Sedaj pa je vse to izginilo.

Njen nakit in njene lepe oblike so prodane.

Njena rokica je svoje mesto v krušnici vrsti.

Njeni rojaki, Dunajčani, pa kažejo nanjo kot na strašen vzhled, kajti prokletstvo, ki je zasedovalo Habsburžane, je izvedel nad njo svoj zadnji udarec.

Dunaj nudi danes tako številne in presenetljive kontraste, da lahko vsakdo razume položaj Katarine Schratt. Plemljivo, vladni uradnik, profesionalci in drugi prej dobrostoječi trpe sedaj več vsled lakote in pomanjkanja kot pa ljudje, ki znajo delati s svojimi rokami in ki so bili že od nekdaj vajeni težko in piše.

La Monte je znova nalinjala kozarca in izpraznil in nadaljeval:

— Nato!... Poslušaj... Blanca nosi občinstva Orkester navadno zahove samo s poljubom, blaznim in mrzljivim poljubom, enim očni poljubom, ki zajedno ugrizejo, ki se človeku zdijo, kakor bi ga vrgli v prepad, s poljubom polnim blaznosti in obliju...

Toda je obljube so bile tako nejasne, da sem spoznal, da se sem moral znova mnogokrat zaporedoma truditi, da ji "vsilim svojno voljo. Oni danji jih zadevam več govoril. Zvezler sem šel v eirkus kot vedno, vsedel sem se na svoje navadno mesto, in si prizgal kot vedno svojo cigaro, ne da bi pogledal na trapez in droge, ki so bili pritrjeni deset metrov visoko in vzbujali pozornost občinstva. Orkestar navadnih gošči in pomicnih trobent je že poskušal temne akorde najbolj senzacionalnega dela predstave: "najeva letičega viteza".

Nehote so se moje ustnice namejale pri spominu na mojo južnjo zahtevo. Orkester je nadaljeval in vlekel svoje lepe zasmehobe hrke, na to pa je nadaljeval:

— Obadvata zate, ti prekrasna Claire!

Par trenotkov je vihal La Monte svoje lepe zasmehobe hrke, na to pa je nadaljeval:

— En mesec, cel mesec sem rambo bil do zmage... Toda ženska je vredna enega meseca, ali se ti ne zdi?

In ta Blanca me je čisto zmedela s svojim bledim ponosnikičkim obrazom in bolesno nervoznočnostjo!

Najbolj čudno v meni je bilo pa to, da nem je, ko sem slednjih zmagal, namesto da jo ljubim manj, ljubil bolj ogrevjevo, bolj strastno, bolj blazno, kakor kdaj preje. Najini poljubi so bili kakor pekliški poljubi. Edina neprjetna stvar pri najini idoli je bila ta, da je imela Blanca očete, ki je tako ljubosumno čevaljeno čast kot kak španski plemenitašenit in da sva si moral.

Daj mi steklenico, mu je rekel.

Izpila je kozarce in da ne bi polkovnik opazil njene razburjenja in soli, ki so blestele na njene učne trepalnicah, se je tako začela nervozno zmedati.

Nekdanja cesarjeva ljubica sedaj v krušni vrsti.

Cesar se je smejal, ko sem ga nazvala z ekscelenco, a jaz nisem zapazila svoje napake ter ga še nadalje nagovarjala na tak način. Poslušal me je zelo milostno ter mi oblubil, da bo vse urejeno in da ne bom imela nikakih sitnosti s svojimi upniki. Ko sem ga zapustila, mi je cesar dovolil potiubit njegovo roko ter mi rekel, da sem nudila "njegovi ekselenici" zelo prijetno pol ure.

En teden pozneje je neki dvorni uradnik prevzel vse denarne posle Katarine ter plačal vse njeni dolgove.

Kmalu nato je sklenila cesarica Elizabeta, ki je bila kaj rahlega zdravja, da bo potovanje okreplilo njen zdravje, a ni hotela pustiti cesarja samega v svoji odsotnosti.

Vspoved je prišlo več ženskih, katerih bi cesarica lahko zaupala, da bodo zabavale cesarja v njeni odsotnosti, ne da bi skušale upraviti nanj, a po daljšem razmislu je cesarica odklonila te ženske.

Kmalu pa je vredna povsem nepriskakovana rešitev tega mučnega problema. Cesar in cesarica sta prišla služljivo v Hoffmannovo gledališče, kjer je nastopala Katarina Schratt. Po končani predstavi je odšel cesar s cesarico s svojimi uprivi.

Dragulje, katere je morala prideti v zadnjih par letih, pa kupila nekaj mladih gledališča in igralnic in plesalk, ki je skrajno pripljubljena na Dunaju in v Nemčiji.

Usoda je hotela, da so prišla dardvi starega Franca Jožefa v roke mlade ženske, ki izvršuje isto obrt kot jo je nekoč cesarica Blanca, Katarina Schratt, ki spoznava sedaj resničnost starega reka, da ni nicesar stalnega pod božjim solncem in da je vsa pozemeljska visokost prazen in njen sen, ki se razkoti v nič ter se mora umakniti okruti realnosti življenja.

Dnevo življenje obet je bilo približno naslednje: — Cesar je ponavadi večerjal v hiši Katarine Schratt, da zastavi oni svoj uprivi cesarju ter izposluje to ali on.

Dnevo živl

